

بررسی کشت مخلوط تاخیری سیر و لوبیا در استان آذربایجانغربی

هناره، مهشید^۱، رقیه عبدالعظیم زاده^۲ و قاسم حسنی^۲

۳، ۱ اعضا، هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی آذربایجانغربی و ۲ کارشناس ترویج

سازمان جهاد کشاورزی آذربایجانغربی

کشت مخلوط تاخیری عبارتست از کشت دو یا چند محصول به طور متوالی در یک سال زراعی در یک قطعه زمین، به طوری که کشت محصول دوم قبل از برداشت محصول اول انجام می‌گیرد. هدف از این نوع کشت، حداکثر استفاده بهینه از عوامل تولید نظیر زمین، آب، کود و غیره در جهت افزایش محصول و بالطبع افزایش درآمد در واحد سطح می‌باشد. این آزمایش در منطقه ارومیه با کشت سیر (رقم سفید همدان) در اوایل آبان ۱۳۸۰ و لوبیا پاکوتاه (رقم قرمز ناز) در اواسط اردیبهشت ۱۳۸۱ انجام گردید. کشت به صورت جوی و پشته‌ای و فاصله بین پشته‌ها از همدیگر ۶۰ سانتی‌متر بود. در کشت مخلوط، سر در دو طرف پشته و لوبیا در وسط پشته کشت شد. یعنی فاصله بین ردیف‌های کاشت سیر از همدیگر ۳۰ سانتی‌متر و فاصله بین ردیف‌های لوبیا از همدیگر ۶۰ سانتی‌متر بود. فاصله بین بوته‌های سیر از همدیگر و بوته‌های لوبیا از همدیگر ۱۰ سانتی‌متر بود (تراکم کشت لوبیا ۶۰×۱۰ و سیر ۳۰×۱۰ سانتی‌متر). این تراکم، برای کشت خالص دو محصول نیز اعمال گردید. برداشت سیر در اواسط تیرماه و لوبیا در اوایل شهریور ماه صورت گرفت.

نتایج نشان داد که متوسط تعداد برگ در هر بوته، تعداد سیرچه در هر غده، وزن غده در هر بوته و عملکرد غده در هکتار در کشت مخلوط و خالص سیر اختلاف معنی‌داری با هم نداشت. تاریخ گلدهی لوبیا در دو نوع کشت یکسان، ولی عملکرد لوبیا در کشت مخلوط

کاهش حاصل نمود و تقریباً نصف عملکرد کشت خالص بود. اگر در این کشت مخلوط، سیر و لوبیا هر کدام یکبار به عنوان محصول اصلی منطقه در نظر بگیریم بر اساس نتایج به دست آمده نسبت برابری زمین (LER) بترتیب مساوی یک و کمتر از یک و ارزش اقتصادی (RVT) $1/1$ و $0/8$ بود.